

Oponentský posudek na diplomovou práci

Bc. Iriny Sedláčkové

České překlady románu *Vojna a mír* L. N. Tolstého

Bc. Irina Sedláčková si pro svou diplomovou práci zvolila téma zajímavé, ale velmi náročné – porovnat překlady klasického románu *Vojna a mír* do češtiny. A hned v úvodu je nutno konstatovat, že svůj úkol beze zbytku splnila.

Diplomová práce má klasickou strukturu diplomových prací. Úvodní pasáže jsou věnovány přehledu dostupné literatury k danému tématu, následují části věnované přehledu života a díla Lva Nikolajeviče Tolstého, charakteristika románu *Vojna a mír* a teoretická část je zakončena podkapitolou o českých překladech *Vojny a míru*. Následuje praktická, rozsáhlá, část věnovaná analýze vybraných českých překladů a rozboru jednotlivých problematických překladatelských jevů. Následuje shrnující závěr, přepis rozhovoru s překladatelem Liborem Dvořákem a seznam použitých zdrojů.

Diplomová práce odráží jazykovou a stylovou kompetenci diplomantky a je důkazem toho, že Bc. Sedláčková dobře ovládá praktický český jazyk a je schopna vytvořit srozumitelný odborný text. K její diplomové práci mám ale v této souvislosti jednu připomínku. Diplomantka zvládla horizontální členění textu, ale členění vertikální dostatečně nepropracovala. Čtenář tak má jisté problémy s recepcí textu – informace podstatné lze jen těžko odlišit od informací / zjištění marginálních. To se týká především praktické části práce.

Je potěšitelné, že v diplomové práci najdeme jen minimální množství písarských nedostatků či jazykových chyb. Na některých místech (ojediněle) se ale projevuje vliv ruštiny na slovosled v češtině, týká se to především pořadí slov ve větách s rozvinutými neshodnými přívlastky: „*Všichni překladatelé dodržují tuto pro ruská vlastní osobní jména typickou charakteristiku.*“ (s. 92). Výjimečně je možno pozorovat nejistotu v užívání lingvistických a literárně vědných termínů, např.: proč diplomantka užívá „*místní název*“ místo místní jméno (s. 99); co je *archaický dialekt* (s. 81), co autorka rozumí *literárním stylem* (s. 35) – (nejde o styl odborný?); co je *umělý literární knižní jazyk* (s. 76); jak máme rozumět následujícímu obratu *50 přísloví a jiných obrazných názvů* (s. 71) apod.

Připomínku mám i k užití termínu *participiální vazba* (s. 81 a dále) – v češtině by se spíš mělo užít termínu přechodníková vazba.

Po obsahové stránce je předložená diplomová práce kvalitní. Autorka prokázala schopnost detailní analýzy textu a jeho překladu. Velmi oceňuji výběr analyzovaných překladů a také analyzovaných jevů. V práci je řada zajímavých a přínosných postřehů a zjištění.

Kriticky se ale musím postavit k pasáži, v níž Irina Sedláčková hodnotí překlad ruského slova *выжлец*. První dva překlady hodnotí jako chybné a druhé dva jako adekvátní (s. 59). Slovo *vyžlec* v češtině původně označovalo slídicího loveckého psa (přesně kynologicky jde o

maďarského ohaře, kdysi hojně chovaného), J. Jungmann ve svém slovníku uvádí i varianty wyžla, wyžel, wyžlec. Dnes běžný význam slova vyžle – hubené dítě, hubený člověk – vznikl metaforicky a jde o význam sekundární. První dva překlady jsou tedy velmi přesné, novější překlady respektují ústup tohoto slova v původním významu z úzu a preferují jiná řešení, která ale můžeme rovněž hodnotit jako adekvátní.

Na s. 103 diplomantka uvádí, že v překladech najdeme jazykovou změnu u slova mayonaisa > majonéza. Skutečně jde o změnu jazykovou? Nejedná se o změnu pravopisnou?

V seznamu použité literatury postrádám práci Kamily Chlupáčové (Chlupáčová, 2011), z níž diplomantka v textu cituje.

V teoretické části autorka uvádí, že existuje několik variant románu Vojna a mír, některé z nich vytvořil sám autor. Je zde tedy objektivně problém textologický (text poslední ruky). Zajímalo by mě, zda diplomantka zjistila, z jakého vydání vybraní překladatelé vybírali. A zda překlady srovnávala s těmito variantami ruského originálu.

Zajímalo by mě rovněž, zda diplomantka rozlišuje mezi pracemi Milana Hrdličky staršího a Milana Hrdličky mladšího, ze seznamu literatury to není patrné.

Celkově hodnotím diplomovou práci Bc. Iriny Sedláčkové České překlady románu Vojna a mír L. N. Tolstého jako velmi zdařilou a rád ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení výborně až velmi dobře (podle průběhu obhajoby).

Praha 30. 1. 2015

PhDr. Jiří Hasil, Ph.D.